

In deze editie:

1 – Goederenvervoer per spoor en het Gelderse proces	1
2 – Verstedelijkingsstrategie	1
3 - Grondbank	2
4 - Grondwaterbescherming voor publieke drinkwatervoorziening.....	2
5 - Kernenergie: geen duurzaam perspectief voor Gelderse energiemix vanaf 2030.....	2
6 - Excursie Natuurinclusieve energie-opwekking, vrijdag 1 april 2022.....	3

1 – Goederenvervoer per spoor en het Gelderse proces

De emoties lopen hoog op rond plannen voor een Noordtak van de Betuweroute. Inhoudelijk spelen hier belangen die nu strijdig lijken te zijn, namelijk de veiligheid en overlast voor omwonenden langs bestaand spoor versus de aantasting van natuur en landschap door nieuwe infrastructuur. Het is daarom belangrijk de maatschappelijke kosten en baten en nut en noodzaak goed te onderzoeken.

Het onderzoek naar nut en noodzaak moet allereerst gaan over de aard en de omvang van goederenvervoer. Varianten voor infrastructuur zijn een vervolg hierop. De transitie naar een circulaire economie zal leiden tot kleinere goederenstromen met minder nieuwe grondstoffen en andere herkomsten en bestemmingen. Wij vragen deze stappen goed op te nemen in het onderzoek. Het ministerie van I&W werkt aan een zgn. OAO-notitie. Deze wordt binnenkort verwacht; GS verwachten dat medio dit jaar een besluit wordt genomen om een vervolgstap te zetten. Hierover vindt bestuurlijke afstemming plaats tussen Rijk en provincies Overijssel en Gelderland.

Gezien de grote impact van dit dossier vinden wij het op zijn plaats dat er zorgvuldige consultatie van belanghebbenden plaatsvindt, dat PS hierop toeziet en dat PS in het onderzoek en de besluitvorming wordt betrokken.

Er ligt een relatie met het **Euregionaal mobiliteitsplan** voor het onderdeel goederenvervoer.

2 – Verstedelijkingsstrategie

Voor zover wij kunnen beoordelen ligt er op dit moment geen nieuwe aanpak of uitvoeringsagenda voor. De dynamiek rond de verkiezingen voor de Gemeenteraden leidt er wel toe dat enkele principes uit de

aanpak ter discussie worden gesteld, zoals behoud van Park Lingezegen en landschappelijke verbindingen.

Het is belangrijk dat sprake blijft van een integrale afweging van maatschappelijke belangen. Wij roepen Provinciale Staten op om daarop toe te zien. De opgaven voor gebiedsuitwerkingen zijn daarin belangrijk, net als de koppeling met Rijksbeleid voor het Nationaal Programma Landelijk Gebied (NPLG). Het NPLG zal leiden tot afspraken over en doelen voor een gebiedsgerichte aanpak. De grote nadruk op 'bouwen, bouwen, bouwen' heeft als risico dat niet-duurzame projecten worden gerealiseerd en dat zorgvuldig ruimtegebruik niet leidend is. De knelpunten in de woningmarkt vragen ook om oplossingen voor doorstroming, flexibele en betaalbare woningen.



3 - Grondbank

De provincie wil met een Grondbank anticiperende aankopen kunnen doen, voordat hier definitief beleid en budget aan ten grondslag ligt. Wij hebben eerder, samen met LTO, een partner in ons Platform Natuurinclusieve landbouw, gepleit voor het instrument Grondbank. Wij zijn daarom positief over dit voornemen van de provincie.

Aanvullend op de beschreven kaders voor inzet van het Grondfonds suggereren wij om ook de aankoop van ruilgronden mogelijk te maken. Daarmee zou de Grondbank nog meer kunnen bijdragen aan extensivering en verduurzaming van (landbouw)bedrijven.



4 - Grondwaterbescherming voor publieke drinkwatervoorziening

Het is nuttig en nodig dat de Rekenkamer aandacht vraagt voor het tempo en resultaat van grondwaterbescherming. Het belang van waterkwaliteit is groot, voor zowel drinkwater als voor ecologie. Het is inmiddels alom bekend dat de doelen van de Kaderrichtlijn Water voor 2027, een deadline die al eerder werd uitgesteld, opnieuw niet gehaald zullen worden.

Zoals de Rekenkamer aanbeveelt is het daarom een taak voor Provinciale Staten om actief te controleren of de aanpak met voldoende snelheid wordt opgepakt en of deze tot een goed resultaat leidt.



5 - Kernenergie: geen duurzaam perspectief voor Gelderse energiemix vanaf 2030

De transitie naar schone en duurzame energie gaat nog langzaam. Het aandeel zonne- en windenergie groeit, maar er is op lokaal niveau ook weerstand. Europa wil minder afhankelijk worden van energie uit landen die geopolitiek een risico vormen. Die ontwikkelingen leiden tot hernieuwde aandacht voor kernenergie als onderdeel van de toekomstige duurzame energiemix, ook binnen PS.

Wij hebben de voor- en nadelen in kaart gebracht en komen tot de conclusie dat kernenergie geen oplossing biedt voor duurzame energievoorziening tot 2050.

Kernenergie heeft **voordelen** die fossiele energie en zonne- of windenergie niet hebben.

- Kerncentrales produceren vrijwel geen CO₂
- Het ruimtebeslag van kerncentrales is relatief gering
- Kerncentrales produceren stroom onafhankelijk van de grillen van het weer

Kernenergie kent ook diverse **nadelen**:

- Veiligheid
De kans op een calamiteit is heel klein, maar de gevolgen van een calamiteit zijn enorm groot over een lange periode. Om tenminste twee redenen mag het risico niet worden onderschat. Er

is altijd sprake van mensenwerk, er kunnen fouten worden gemaakt of onderhoud en toezicht kunnen suboptimaal verlopen. Daarnaast kan niet worden uitgesloten dat kerncentrales doelwit worden in conflicten, zoals recent de Russische aanval op de grootste Oekraïense kerncentrale.

- Radio-actief afval
Bij de productie van kernenergie komt kernafval vrij. Na een initiële opslag van 100 jaar, waarbij een aanzienlijk deel van de radioactiviteit afneemt, moet het afval elders langdurig opgeslagen worden. Met het afval belasten we volgende generaties.
- Kernwapens
De technologie achter kernenergie is verbonden met die achter kernwapens. Toename van (landen met) kernwapens is zeer ongewenst. Er vindt reeds ongeoorloofde handel plaats in plutonium, dat ontstaat na kernsplitsing en gebruikt wordt voor kernwapens. Dit dilemma valt moeilijk te controleren, zo blijkt ook uit de moeite die men doet om Iran te beletten kernenergie in te zetten voor het produceren van een kernwapen.
- Hoge kosten
De investeringen voor een kerncentrale zijn enorm groot en de aanlooptijd is lang. Marktpartijen zijn niet in staat om zonder forse subsidies tot ontwikkeling te komen. Bovendien willen zij dat de overheid garant staat voor de financiële risico's tijdens het langdurig proces naar realisatie. In de praktijk draaien overheden ook op voor de kosten van ontmanteling in de eindfase.
- Niet regelbare opbrengst
Kernenergie is niet geschikt als 'regelbaar vermogen', voor momenten dat wind- en zonne-energie onvoldoende elektriciteit leveren. Daardoor is kernenergie minder geschikt om in te zetten voor de energiemix van de toekomst, in combinatie met duurzame, variabele bronnen.

Er vinden innovaties plaats rond kernenergie die voor de toekomst mogelijk perspectief bieden, zoals thoriumcentrales of kernfusie. De genoemde nadelen zouden dan veel kleiner zijn. Echter, deze innovaties behoeven nog veel onderzoek en ontwikkeling en zullen niet voor 2030 en mogelijk ook niet voor 2050 operationeel zijn.



6 - Excursie Natuurinclusieve energie-opwekking, vrijdag 1 april 2022

Op vrijdag 1 april organiseren we een interessante excursie over natuurinclusieve energietransitie. We bezoeken twee locaties waar praktijkervaring wordt opgedaan met wind- en zonne-energie in combinatie met natuurontwikkeling:

Windpark Deil, met daarbij natuurgebied het Broek.

Drijvend zonneveld Lingepolder, op dit moment in aanbouw in het Lingemeer, met straks ook een drijvend eiland met ruimte voor natuur en kleinschalige recreatie.

Voor u als PS-lid houden we een plekje in de bus vrij. De belangstelling voor de excursie is zo groot dat reguliere aanmeldingen niet meer mogelijk zijn. Wilt u mee, dan kunt u zich opgeven bij Eline Ross, e.ross@natuurenmilieugelderland.nl

[U vindt alle informatie over de excursie en het programma via deze link.](#)